

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

17. Cunctatio Riccij sancta & sapiens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

16.
Duo tamen
retinentur
nostris.

Parram libellum iussit illico perferri. Hic siue precibus, seu Riccij libello, aut spe demerendi homines vtilis, & fortè potius argento expugnatus (nundinabatur enim beneficia Lincitani) obtinuit denique vt permitterentur aduentui & arbitrio Proregis noui, sic dato munere, acceptoque rescripto, Sanden continuo remittunt Macaum, quod ab iis quam prouidè fuisset sapienterque cogitatum, docuit edictum Lincitani, quod tunc publicè pependit cum vix nauim conscendisset Sandes. In eo Edicto legebatur [Patres suo ære ædificasse sibi domum; turrim publico sumptu Sciaochini, & subiectarum illi vrbium construi, toram illius fabricæ gloriæ ad illas, nullam eius partem ad Patres pertinere: Quod prope turrim habitarent, hoc iis à Prorege indultum, & ab se propterea toleratum, sed cum accitis Macao sociis numerum auerent, indixisse vtrisque tum veteribus, tum accitis, regno facefferent. Verum illos ab se cum miserabili specie multisque lachrimis, audiri tandem impetrassent, Proregum duorum protulisse diplomata quibus sibi potestas fiebat illie habitandi; nemini se vnquam nocuisse; nihil in leges peccasse; abesse à patria, miliarium viginti millibus; per infestissima procellis maria, immensis sumptibus Sinarum amore, & æstimatione magnifica venisse; nunc se post infontem annorum quatuor in regno habitationem, ne culpæ quidem leuissimæ suspectam, per eadem maria, pericula, & mortes remitti, & extrudi, hac se lamentabili querela motum, quam sciret esse verissimam, & sibi constaret, homines esse valdè probos, & dignos ob religiosam quam profitebantur vitam quorum peculiaris ratio haberetur; edicere se vt ij duo qui principio venerant, in regno manerent; qui superuenerant abirent; duobus in posterum si quis tertius accessisset, tunc verò omnes pellerentur, velut rerum nouarum in regno molitores; designabantur edicto altero ex regionariis præfectis qui eos obseruarent, deferrentque illorum nomina, si quid ab iis quieti publicæ aduersum moueri comperissent.] Libuit has minutias persequi vt de infinitis & ærummosis difficultatibus inferendi Sinis Euangelij, infinitam quandam Patrum prudentiam, & patientiam metiremur, potissimum Riccij, ad hoc cœlitus lecti, vt illud Nanchinum induceret.

17.
Cunctatio
Riccij sancta
& sapientia.

Defunctos proxima tempestate, duorum numerus tam seuro sibi edicto præscriptus; & noui Proregis notus olim Quansej animus habebat sollicitos. Nisi Deo placitum fuisset Xauerij sui labores vltimos pensare inducenda per eius fratres in Sinas intimos Chrtisti cruce, res erat profecto millies desperanda. Nam etsi edictis etiam quibus exilij damnabamur, ornaremur perhonorificis titulis virtutum, integritatis, doctrinæ mirabilis, & obseruantix erga leges, vnum reos vbique faciebat crimen, vitium peregrinitatis, quæ suspiciones Sinarum de Lusitanis nimium vicinis, mittebat in sera posteritatis pericula, etsi tunc quod posset metui nihil viderent: has contra si Riccius aduersa fronte illet, foraque vrbium impleisset terrore ignium æternorum,

exteriorum, quod quidam in longinqua fortes Apostolicum iactabant spiritum; perierat funditus Sinarum salus; vno edicto Christum & eius præcones sempiterno damnabant exilio; tolerantia cunctatrix, & cœptis centies disiectis, centies reparandis euicit Riccius paulatim quod omnium maximè optabatur; lucro in præsens laborioso, tenui, & obicuro contentus luctis in futurum immensis, & splendidis sanctè consuluit: dissimulata propemodum quam vnâ ardebat Christi causa, Mandarinos sibi quâ capturæ parebant aggressus, comitate prudenti, & placida deuinxit, eamque apud illos adeptus est gratiam & famam vt quocumque in Prouincias mitterentur, ope illi adessent, & auctoritate ad figendas illic Euangelij Ministris sedes tametsi peregrinis. Iam discrimen nostrorum maximè capitale, si primo loco narrari oporteat, ex Loyola quodam ortum duxit, S. Ignatij propinquo, sed Societatis inimicissimo, vt quam scriptis famolis pessimè lacerarit. Is Goa dum solueret, seuerè iussus est à Prorege, abstinere se penitus à toto negotio Sinenfi. Macaum vt veat spreto, quod illi tunc etiam inculcatum, Proregis imperio; Lusitanos Quanceum comitatur serica in Iaponiam emprutos; libellum porrigit Mandarinis, habitandi venam in regno postulans; Repulsus, at cœpti pertinax, comminiscitur apud se Legationem à Rege Hispaniæ, Sinarum Regi offerendam, stultè nimium ratus, quod erat tam nouum, fore item multum plausibile. Hic verò Lusitani, transactorum haud pridem memores, angustissimo animo vehementer; quærere à quo, & qua potestate, tanto hiatu tanta promitteret, nihilque præter effrontem captandæ quæstus audaciam nacti, temeritatem hominis, quod vnum licebat grauius obiurgarunt. Verum enim verò, exteriorum iudex Aitaus, Loyolæ libello vitra verba respondit, & legationes retractans quondam fictas quibus extranei velle timebantur sine sensu pedem in Sinas iniicere, vt arma etiam processu temporum iniicerent, Loyolam cum socio differt; eius interea productum interpretem, coram indicta causa, sed neque rogatum, cædi iubet crudelem in modum, tanquam artificem legationis eius fabulosæ, cuius nulla ex Iudiis, neque ab Europa proferebatur auctoritas; & fuit in lucro ponendum, quod insons plagas solus exsoluerit; iram certè Aitaus effudit longius, legationis promissorem, eiusque socios, omnèque Lusitanos Quanceum ingredi vetuit nisi ad hoc rescriptum ab eo accepissent: at qui Sciaochiniæ nostris debebant, grauius periclitati sunt, velut enim extrarij, vnâ omnes conflant Rempublicam, induxere animum Mandarini, Loyolam & suos à nostris, quamuis alterius professionis, & habitus, fuisse in Sinas inuitatos, & primum furorem in nostrum exilium accenderunt; nec vlla nos satis purgasset defensio, si Mandarinorum etiam infimum afflasset Loyolæ stulta iactatio, conuersionem Sinarum suscepturos, oportere manu altera gladium, Euangelium altera præferre, hoc est armis primum, illos Hispaniæ; postmodum prædicatione Christo subiicere: temeritate hac stoli-

18.
Ab Europa
Sinen. missio
prope euerti-
tur.